

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Maximiliani Sandaei E Societate Iesv Doctoris
Theologi Architectura Christiana**

Sandaeus, Maximilianus

Coloniae Agrippinae, 1653

Art. I. Aedificium Spirituale exstruitur in aquâ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46065](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46065)

Primò, comparando id quod ipse naturaliter habet ex se cum eo, quod alter habet ex peculiari DEI dono. *Secundò*, comparando donum ipsum minus, quod habet ex Deo, cum dono aliquo majore, quod ex Deo habet alter. *Tertid*, comparando defectum aliquem suum cum bono aliquo, quod habet alter. Faxit humilium Doctor Christus Dominus, ut quàm benè intelligimus, Domus Sapientiæ Fundamentum esse Humilitatem, tam promptè illam cordi nostro infigamus, humiliantes nosmet ipsos sub potenti manu DEI, ut nos exaltet in tempore visitationis: omnem sollicitudinem nostram projicientes in eum, quoniam ipsi cura est de nobis. Ipsi laus, honor & gloria in secula sempiterna. AMEN.

1. Pet. v. 6.

SERMO VIII.

HUMILITAS

*Quomodo in imo fundum solidet, ad suscipiendum, retinendumq;
Fundamentum Fidei.*

Super maria fundavit eam. Psalmo XXXIII. 2.

ARTICULUS I.

Ædificium spirituale extruitur in aqua.

DEMONSTRATVM est in superioribus, Domus Sapientiæ, sive Ædificii, quod construitur ex virtutibus in anima, Fundamentum per se, ac primarium esse primam virtutem Theologicam, quæ dicitur FIDES. Hanc tamen præcedere

X 3

dere

dere debere Virtutem aliam, quæ removeat impedimentum: nempe, Humilitatem; per quam ejicitur Superbia, quæ Fidem impedire solet. Quod illustravimus ex regulâ Architecturæ vulgari, quâ præscribitur, ut Fundamentum locetur in fundo solido. Quod si soliditas non habeatur in superficie, fodiendum esse, usque dum perveniatur ad id, quod est solidum: reperiri autem solidum tandem in imo. Hoc imprimis est officium Humilitatis, quæ palam considerationis aut notitiæ suæ traducens, per omnes ordines rerum, & hominum præcipue, se in imo seu infimo statu esse considerat, & ita sibi persuadet. Nimirum, quod sit infimus, ac minimus omnium: minimus in ordine Prælatorum, minimus in ordine Ecclesiasticorum, minimus in ordine Secularium, in ordine litteratorum, in ordine virtuosorum, in ordine Religiosorum. Quam persuasionem haberi posse, absque ulla falsitate, aut fictione probavimus penè apodicticè, firmitus quàm per ullam demonstrationem mathematicam.

JAM verò, cum ad imum fossione ventum est, sæpe aqua erumpit, aut aquis obrutum solum sese offert: quid tunc factu opus? Cum structura in aquâ facienda est, tunc pulvere locum esse condensandum docet optimus Architecturæ Magister Vitruvius, cujus verba superius adnumeravimus. Simile quid in spiritali ædificatione fieri debere omninò existimo. Dum virtutum Ædificium erigimus, in aqua ædificamus, non solum, quia Baptismi Sacramentum, omnis est justificationis & sanctificationis initiū, ita ut fundamentum fidei ponatur eadem concha, in qua mergimur, sed ob alia multa, quæ jam subnectam. AQUA in divinis eloquiis, doctrinam Christi, ab ipso & Apostolis mundo promulgata significat. Unde prædicatio Christi, Prophetarum, & Apostolorum,

lorum, *Vox aquarum multarum* dicitur, Apocalypsis 1. Deuteronomii xxxii. Orator Moyses, cum petivisset audiri: *Audite caeli, quae loquor, audiat terra verba oris mei*, sermonem suae aquae multifariam comparat. *Concresecat ut pluvia doctrina mea: fluat ut ros eloquium meum: quasi imber super herbam: & quasi stilla super gramina.* Et est sanè illustris similitudo isthæc, ad prædicationem exprimendam. Si quidem ut observat Abbas Joachimus: Hugo Victorinus, Ruper. Tuitiensis in Apocalyp. & alii, quemadmodum guttæ decidentis pluviae, sono multiplici concorditer sonant, ita multiplicia Sacrae Scripturae eloquia, in quibus loquitur Christus, eandem sonant veritatis sententiam. Et, ut sonus aquarum, id est, fluviorum impetus, per prærupta loca ruentium longissimè auditur, haud secus, Christi prædicatio ad fines usque terræ penetravit. Nam *in omnem terram exiit sonus eorum*, quos misit prædicare Euangelium, & in fines orbis terræ verba eorum. Atque hæc est illa *Pluvia voluntaria*, quam DEUS segregavit hæreditati suæ, psalmo LXVII. DEINDE, Gratia divini Spiritus Aqua nuncupatur à Christo Joann. VII. *Qui credit in me, sicut dicit Scriptura, flumina de ventre ejus fluent* AOVÆ-VIVÆ. Hoc autem dixit de Spiritu, quem accipienturi erant credentes in eum. Quo loco, per *flumina*, redundantem caritatem intelligunt, S. Augustinus & Beda: lætitiâ spiritualem D. Basilius & Ammonius: Doctrinam Evangelicam B. Ambrosius, (a) Gregorius, (b) Ruperus: (c) accommodatius ad sensum Christi D. ut existimant graves Interpretes, Gratiâ, donorumq; Spiritus Sancti abundantiam, ut D. Chrysostomus, Leontius, Origenes, (d) alii. (e) In his autem Aquis Ædificium virtutum est extruendum. At nunquam in iis poterit consistere

X - 4 sterc

(a) Lib. x. epist. 82. (b) lib. xviii. Mor. cap. 23. (c) Joann. vii
 (d) Hom. 12. in Num. (e) S. Hilari. ps. 64. S. Hier. q. 9. ad Hedibiam

stere Fundamentum Fidei, nisi ex Architecturæ præscripto, pulveris, cineris-ve aggeries iis injiciatur, quæ ipsis his aquis densari solet, ut Fundamentum firmiter sustineatur. Quod paulò clarius fufiusque explicandum est.

A R T I C U L U S II.

H U M I L I T A S

*Tanquam Pulvis & Cinis, densat, solidatq; fundum animæ
in Aquis ad suscipiendum Fundamentum Fidei.*

PULVIS & Cinis symbolum sunt, ut vilitatis, ita Humilitatis. Hinc *Pulvis & Cinis* dicitur homo, ut humana vilitas, abjectio, & humilitas significetur. *Pulvis es*, inquit Deus, & *in pulverem reverteris*. Genesis tertio. Et Iob cap. x. *Memento, quæso, quod sicut lutum feceris me, & in pulverem reduces me*. Iterum. c. xxxiv. 15. *Homo in cinerem revertetur*. David quoque, Psal. III. 29. *Auferes Spiritum eorum & deficient, & in pulverem suum revertentur*. Denique, Ecclesiastes cap. XII. *Revertatur pulvis in terram suam, unde erat, & spiritus redeat ad Deum, qui dedit illum*. Pia est ceremonia quæ ducit ad vilitatis suæ considerationem Pontificem recens electum. (a) Proficiscitur magna pompa ad Ecclesiam Lateranensem, coronam Papalem accepturus. Comitantur Cardinales, Principes, Regum Legati, concurrunt infinita hominum multitudo: acclamantur varia ad plausum: personant tubæ, concinunt musici; sed una est cantilena utilissima, quæ ex antiquissimo instituto confidenti in lapidea & stercorea sede, ut vocatur, occinitur: (b) *Suscipiens de pulvere egenum, & de stercore erigens pauperem*. Fuit etiam mos vetus, ut qui se hu-

(a) Thomas Bosius lib. II, de Signis Eccl. cap. 10. §. 21. (b) Psal. cxii. 7.